

Είναι πραγματικά εκπληκτικό που ο Πειραιάς αναπτύχθηκε κατά το 19ο αιώνα. Από μία σχεδόν έρημη πόλη πέρασε στη δεύτερη πόλη της Ελλάδας. Φυσικά η αλλαγή για να είναι η νέα Ελληνική πρωτεύουσα, ήταν μια επανάσταση για αυτή την περιοχή τόσο δίπλα στην Αθήνα, που άρχισε να ελκύει όλο και περισσότερους ανθρώπους από όλα τα μέρη της Ελλάδας.

Αλλά ακόμα κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα άρχισαν να χτίζονται πολλά εργοστάσια που κάνουν τον Πειραιά μία κυρίαρχη πόλη, όπως: την υπέρτατη κήρυξη πως θα είναι το κυρίαρχο λιμάνι (παίρνοντας το όνομα από την Σύρο), η δημιουργία του σιδηρόδρομου και δρόμου που συνδέεται με την Αθήνα (1869) και αργότερα με τις υπόλοιπες πόλεις, το ξεκίνημα της βιομηχανικής ανάπτυξης αυτής της περιοχής (1860 έως 1870), η δημιουργία της διώρυγας της Κορίνθου το 1893 που κάνει τον Πειραιά ακόμα πιο στρατηγικό σημείο από ποτέ και η υιοθέτηση της εισροής από το Ελληνικό ναυτικό.

Το τέλος του 19ου αιώνα ήταν πραγματικά η εποχή του Πειραιά. Ήταν μία πραγματικά καλή ευκαιρία για όλους αυτούς τους ανθρώπους που προσπάθησαν να κάνουν την τύχη τους συνδέοντάς την με αυτή την πόλη.

Στο τέλος αυτού του αιώνα ο Πειραιάς υπέφερε από μία τόσο δυσάρεστη ανάπτυξη που χρειάστηκαν να κτιστούν πολλά καινούρια κτίρια για να καλυφθούν όλες οι ανάγκες. Λοιπόν, ένας πυρετός κατασκευής κατέκλυσε την πόλη για αυτά τα χρόνια: κατασκευές εκμάθησης (γυμνάσια, το κολέγιο θηλέων στη Ράλλειο, το λύκειο –το οποίο άρχισε να συνεργάζεται το 1862- δημοτικά σχολεία), εκκλησίες, το κτίριο χρηματικών συναλλαγών, το δημαρχείο.

Προς το τέλος του αιώνα, όλα τα σημαντικά κτίρια για εκμάθηση, είχαν χτιστεί, ακόμα και πολλές μεγάλες εκκλησίες, το κτίριο χρηματικών συναλλαγών, η κεντρική αγορά (1861-1863), το παλιό και εξαφανισμένο δημαρχείο (γνωστό ως ρολόι 1869-73), το δημοτικό θέατρο (1884-95) και το παλιό ταχυδρομείο (1889-1901), ακόμα χτίστηκαν και κάποιες εγκαταστάσεις ελεημοσύνης (το Τζάνειο νοσοκομείο, το Τζάνειο ορφανοτροφείο αρρένων, το γηροκομείο, το Χατζικυριάκειο ορφανοτροφείο θηλέων).

Την ίδια στιγμή το λιμάνι, το πιο ζωτικό σημείο της πόλης, υπέφερε από κάποιες ανακατατάξεις (μεγάλες συνεργασίες, κατασκευή του βασιλικού εδάφους, οι δρόμοι μεταφοράς προς την πάνω κατοικημένη περιοχή, η διαταγή για την κατασκευή των μολών

και των παραιτημένων λιμανιών) για να τα κάνει πιο μοντέρνο και συνεργάσιμο με τις μοντέρνες εποχές: 2.500 φορτία με το μεγαλύτερο 1.500.000 τόνοι εμπόρευμα το χρόνο στο τέλος του αιώνα. Αλλά όχι μόνο η δραστηριότητα του νέου Πειραιά εξαρτιόταν από το λιμάνι, διότι ήταν ο καιρός που εδραιώνονταν και τα πρώτα εργοστάσια (το Λ. Ράλλης μύλοι μεταξιού, καρνάγιο και εργαστήρια μηχανικών στις Βασιλιάδες John McDowel και Varnoug, Περράκης Κουπάς εξόρυξη ασημιού, ο Ρετσίνας, Βολανάκης και Λύγιнос κλωστοϋφαντουργεία κ.α.).

Ο Πειραιάς αποχαιρέτησε το 19ο αιώνα με ένα πληθυσμό 51.020 και ως το μεγαλύτερο μέρος των μεγαλύτερων πόλεων του κόσμου με την άφιξη του ηλεκτρισμού: το αέριο (1878) αντικαταστάθηκε από τον ηλεκτρισμό μεταξύ 1903-1904 και το 1904 ήταν η εποχή για το παλαιό τρένο που πήγαινε Πειραιά-Αθήνα.